

ЧАСТ 3

Анализ на горскостопанските планови документи във връзка с
Анализ на свързаността на целеви зони с други Натура 2000
места – Дейност А5 от проект „Възстановяване и опазване на
*крайречни гори (тип местообитание *91Е0) в защитени зони по*
НАТУРА 2000 и моделни територии в България“, LIFE13
NAT/BG/000801

Автор: Светослав Тодоров

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Съдържание

Описание на Задачата

Защитена зона река Марица4

Свързаност в Приоритетните зони

Свързаност на ЗЗ ВGo000628 – Чирпански възвишения със ЗЗ марица ВGo000578

Свързаност на ЗЗ ВGo000436 – Река Мечка със ЗЗ марица ВGo000578

Свързаност на ЗЗ ВGo000438 – Река Чинардере със ЗЗ марица ВGo000578

Свързаност на ЗЗ ВGo002086 – Оризица Цалапица със ЗЗ марица ВGo000578

Свързаност на ЗЗона река Стряма ВGo000429 със ЗЗ марица ВGo00057822

Заплахи в свързващите територии

Действащи заплахи и следствия

Потенциални заплахи и следствия

Изводи, Препоръки и предложения

Изводи

Предложения и Препоръки за горскостопанското планиране и дейностите на територията на ЗЗ река Марица и прилежащите ѝ биокоридори

Други мерки за подобряване екологичната свързаност на териториите

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Описание на Задачата

Чл. 10 на директивата за местообитанията изисква страните членки да положат усилия при своето устройствено планиране с оглед подобряване на екологичната свързаност на Natura 2000, да насърчава управление на характеристики на ландшафта, които са от значение за флората и фауната. Въпреки, че тази разпоредба е транспонирана в чл. 30, ал. 2 на ЗБР, тя все още не е достатъчно широко застъпена в практиката.

Контекст съгласно заданието :

Съгласно заданието следва да се извърши анализ на свързаността на защитена зона Река Марица BG0000578 със съседни защитени зони.

В последователен ред чрез други задания са определени биокоридорите и стъпковите местообитания (stepping stones), след което е направена проверка на тяхната съответствие в документи свързани с местните стратегии за развитие, устройственото планиране.

Направени са :

- предварителен Google- Earth базиран преглед на свързаността,
- ГИС анализ.
- Анализ на плановите документи в региона.

Целта на настоящото задание е да се анализира ползването на крайречните горски екостистеми на основа Горско стопанските планове в свързващите територии.

Задача на настоящия доклад е да даде обективна оценка и анализ в следните области :

- Анализ на горскостопанските планове и програми регламентиращи дейностите в свързващите територии, идентифицирани от ГИС анализа.

Извежда се следната информация:

- Срок на действие на съответните планове и програми
- Площ и вид на горските територии в свързващите територии

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

○ Предвидените лесовъдски дейности за горските територии съгласно съответните планове и програми

- Идентифициране на сега действащи или потенциални заплахи (промяна на предназначението, пожари, браконьерство и др.) на свързващите територии.
- Изготвяне на препоръки за горскостопанското планиране на територията с цел поддържане и възстановяване на характеристиките на горските територии, което да гарантира защитата на свързващите територии.

Защитена зона река Марица.

Защитена зона (ЗЗ) по директива за местообитанията *Река Марица* с код *BG0000578* има обща площ 14693.10ха. Включва речни и крайречни екосистеми около реката, от гр. Белово до границата с република Турция при с. Капитан Андрево.

Основната екосистемна връзка на зоната с околните Защитени зони и територии са големите притоци на река Марица. Частично запазените вторично естествени крайречни гори (крайречни галерии), функционират като биокоридори.

ЗЗ Марица BG0000578 започва почти от полите на Родопите и Ихтиманска Средна гора североизточно от гр. Белово, където е свързана с околните защитени зони почти непосредствено. Отстои на 1.6 км от ЗЗ Голак, а чрез южните притоци на р. Марица – източно от р. Яденица и през гр. Белово се свързва с Родопската яка. Началото на Зоната е на територията на ДГС Белово. В този участък в зоната крайречните галерии и гори са малки по площ и разпокъсани. Извън зоната и извън горския фонд остават някои върбови и елшови галерии с добър потенциал за биокоридори.

На територията на ДГС Пазарджик най-значимият приток на река Марица е р. Тополница при гр. Пазарджик. Там *ЗЗона Марица* няма добра свързаност поради обезлесеното корито на Тополница и обширните обработваеми площи в северна и южна посока. На запад, при гр. Септември значителен приток на Марица е Чепинска река, чието корито, преминавайки през обработваеми земи и населени места, в значителна част има характер на напоителен канал,

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Горската растителност се свежда предимно до няколко тополови култури, разпокъсани единични и малки групи дървета покрай речното корито. Между вливанията на тези два притока *ЗЗ Марица* преминава през *ЗЗ Рибарници Звъничево*, с която частично се припокрива и може да се приеме, че има добра свързаност. Продължавайки на изток по течението след Пазарджик значителен приток на реката от север е р. Луда Яна, която е *Защитена зона BG0000426* по директивата за хабитатите. Коритото е обезлесено и няма характер на пълноценен горски биотоп. Южно от р. Луда Яна *ЗЗ Марица* е свързана с припокриващите се и почти безлесни *Защитени зони Бесепарски ридове BG0002057 (по птиците)* и *Бесепарски възвишения BG0000254 (по хабитатите)*, както и намиращата се в границите на тези зони *ЗМ Огняново-Синитевски рид*. Връзките със *ЗЗ Оризица Цаланица* Северно от река Марица се осъществяват чрез река Потока в землището на с. Костиево и чрез изкуствен канал по границата със землището на с. Цаланица.

Южно от река Марица, в м. Паша махала *ЗЗ Марица* осъществява връзка със *ЗЗона по местообитанията Река Въча Тракия – BG 0000424*, където в участъка Кадиево-Йоаким Груево- Куртово Конаре има на петна горска растителност. Най-съществено от тези петна е до с. Куртово Конаре на територията на ДГС Кричим.

Северно от гр. Пловдив *ЗЗ Марица* прави също връзка със *ЗЗ Рибарници Пловдив BG0002016* и *Река Пясъчник BG0000444*, по течението, на която няма съществени горски масиви или галерии и горите в по-голямата си част не принадлежат към Държавния горски фонд.

Река Чая е гранична между землищата на с. Ягодово и Катунца. Влива се в р. Марица около м. Мисилима. *Защитена зона Река Чая BG0000194* включва почти изцяло безлесни местообитания. В участъка от мястото на сливане до с. Катунца има няколко петна заети от гори, което осигурява свързаност на горските местообитания между двете зони.

Съгласно направените анализи по настоящия проект като едни от коридорите осигуряващи най добра екологична свързаност са посочени тези в района на ДГС Чирпан. Коритата и на трите реки са слабо облесени и почти няма гори принадлежащи към държавния горски фонд. От тях река *Омуровска*

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

е *Защитена зона по директивата за местообитанията BG0000443*. Между селата Мирowo и Градина се намира и находище на блаткно кокиче попадащо в *Зона по местообитанията Градинска гора BG0000225*. Освен това на територията на ДГС Чирпан попадат и части от зоните *река Мартинка и Меричлерска река*, които осъществяват част от екологичната свързаност на зона *Марица със ЗЗ BG0000628 – Чирпански възвишения*.

Южно от р. Марица на територията на ДГС Хасково попада горната част на *ЗЗ Остър камък BG0001034*, *Банска река*, по директива за *хабитатите*, *Харманлийска река BG00002092* и *Злато поле BG0002103* обявени по директива за птиците.

Няколко са зоните, осигуряващи свързаност на територията на двете ДГС попадат *Защитените зони по хабитатите Сакар BG0000212*, *Остър камък BG0001034* и *Защитени Зони* по директива за птиците, *Защитените зони Радинчево BG00002020*, *Харманлийска река BG00002092*. Екологичната свързаност на крайречните горски местообитания свързаност е недостатъчна, тъй като в района няма запазени непрекъснати крайречни галерии или гори.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Свързаност в Приоритетните зони.

В рамките на проекта, след направения ГИС анализ са определени 4 приоритетни зони, за които да се разглежда на свързаността, действащите и съществуващи заплахи и ограничения.

ЗЗ ВGo000628 – Чирпански възвишения, попада на територията на ДГС Чирпан, и ДГС Стара Загора.

ЗЗ ВGo000436 – Река Мечка, Попада на територията на ДГС Първомай и ДГС Асеновград

ЗЗ ВGo000438 – Река Чинардере Попада на територията на ДГС Първомай и ДГС Асеновград

ЗЗ ВGo002086 – Оризища Цалапица на територията на ДГС Пловдив, извън ГФ.

Свързаност на ЗЗ ВGo000628 – Чирпански възвишения със ЗЗ марица ВGo000578.

Описание на Защитената зона.

Зоната е на значително разстояние от ЗЗ Марица – най-близката точка по пряка линия е на около 15км. Връзка се осъществява чрез реките Омуровска, Текирска, Мартинка и Старата река, на територията на ДГС Чирпан, ДГС Първомай, ДГС Хасково. Горите по теченията на тези реки са силно разпокъсани и само отделни горскостопански единици са към ДГФ (Държавен горски фонд). В ЗЗ Чирпански възвишения попадат 5868 ха ДГФ от които 3928.5 ха гори. Преобладават дъбови и смесени широколистни гори. Естествените крайречните гори от полски ясен, полски бряст, върби, обособени като подотдели от ДГФ са около 11.2 ха. Свързани с тях са и около 60ха акациевы гори. В зоната има запазени вековни дъбови гори.

Коридор по река Омуровска.

Река Омуровска е северен приток на река Марица с дължина от ЗЗ Чирпански възвишения до вливането си в р. Марица около 30км. По-малко от

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

половината от крайречните гори в тази свързваща зона влизат в границите на сайта Омуровска река BG0000443.

Освен местните видове в крайречните гори съществено участие имат акацията (*Robinia pseudoacacia*). Част от видовете в прилежащите гори са характерни за ксеротермния дъбов пояс.

Акацията се изсича периодично с гола сеч и се възобновява издънково.

Културите от хибридни тополи са разпространени ограничено в заливните тераси. Стопанисват се интензивно, като се изсичат периодично при възраст около 20г.

Повече от 2 км е разстоянието отделящо крайречните гори на река Омуровска от тези на р. Марица. В този участък дървесна растителност почти липсва, или често се изсича за местни нужди.

Горско-стопански планове в свързващите територии.

Свързващата зона е по цялата дължина на реката и е почти изцяло на територията на ДГС Чирпан и само в най-южната част на свързващата зона в ДГС Първомай. Повечето от горите се стопанисват от кметствата и за тях няма актуална информация за предвидени дейности.

- Срок на действие на ГСП
 - ДГС Чирпан 2009-2019г
 - ДГС Първомай 2010 до 2020г

- Площ и вид на горските територии в свързващите територии
 - в ДГС Чирпан
 - 62.2 ха, основно ксеротермни издънкови гори около речното корито, по-малко поляни, голини, тополови култури и семенни гори непосредствено до реката.
 - Интензивни култури от хибридни тополи 8.7ха (св. Vernirubens – 6.4 ха и св. I-214 – 2,3 ха);
 - Естествените крайречните гори са представени от малки разпокъсани крайречни върбови и брястови гори (бяла върба около 3,2 ха и полски бряст 0,3 ха).

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

○ В по-широк периметър около този коридор попадат още около 25 ха заливни или крайречни гори в които преобладават бяла върба (*Salix alba*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), полски бряст, черна елша. Средната възраст е под 30г.

- ДГС Първомай

○ В ДГФ попадат само 1.7 ха акациеве гори.

• Предвидените лесовъдски дейности за горските територии

- При планирането на мероприятията в държавния горски фонд, на територията на *ЗЗ Омуровска река BG000044*, е предвидено запазване на постоянната площ на природните местообитания и техния естествен видов състав.

- По-голямата част от крайречните галерии в свързващата зона Омуровска река са собственост на общините, ведомствена или частна собственост. За тях няма данни за планирани сечи и други лесовъдски мероприятия.

- За горите от ДГФ няма предвидени сечи.

- В интензивните тополови култури се провеждат почти изключително голи сечи. Това е в сила и за горите стопанисвани от кметствата – предимно акациеве и върбови гори.

- Акациевите гори се стопанисват издънково с провеждане на голи сечи, обикновено в период от 20г.

Идентифицирани заплахи

Често изсичане на крайречните галерии, слаб контрол върху незаконни изсичания, изхвърляне на битови отпадъци, изпускане на отпадни води, инвазия на неместни видове. Южно от с. Черна гора крайречните галерии са в лошо състояние.

Препоръки :

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

За подобряване на свързаността, запазване на крайречните горски местообитания и подобряване на състоянието им са необходими следните мерки:

- Ограничаване изсичането на галериите в зоната;
- Увеличаване периода на изсичане в местата със запазена естествена растителност поне до 30-40 години за върбите, 50 -60 за тополите и над 60 за брястовете и полския ясен.
- Мерки за възстановяване на галериите в южните части на зоната - разширяване и свързване на съществуващи гори и галерии – създаване на култури от местни видове в разширен периметър покрай реката и в оголени участъци.
- Заедно с общините Чирпан и Първомай да се потърсят варианти за залесяване в участъка от с. Черна гора до вливането в р. Марица (около 5км),
- Специално внимание към крайречните галерии, минаващи през и около населени места –да се проучат нагласите на местната власт за обособяват на тези галерии като зелени зони. Да се засаждат дълговечни видове – летен дъб, чинар, брястове, полски ясен, бяла топола около реките в населените места.
- Опазване на съществуващи групи стари дървета и оставяне на такива при сечите.
- Опазване на останали единични екземпляри и групи летен дъб.
- Използване на местни видове тополи в до 25 % от площите с тополов клас гори.

Коридор по река Текирска.

При вливането на р. Текирска в р. Марица крайречни гори има около 4.5 ха гори от бряст. На 3.5 км северно от чирпан в ДГФ има също гори от акация и космат дъб, както и запазена галерия от 3.2 ха полски ясен, с издънков произход, с предназначение стопанска гора 17г. предвидена за превръщане. Конкретно да бъде запазен поне до 60-та година. По малки крайречни гори от полски бряст, също издънкови има около 2.5км по-на север - 0.4 и 0.8 ха западно от село Спасово близо до 33 Чирпански възвишения.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Северно от гр. Чирпан в горната част на река Текирска има отделни петна крайречни гори в ДГФ – общо около 17 ха гори от акация, с малки петна полски бряст и запазена галерия от полски ясен (3.2 ха).

Горско-стопански планове в свързващата зона.

Свързващата зона попада почти изцяло на територията на ДГС Чирпан и само в най-южната част на свързващата зона в ДГС Първомай. Повечето от горите се стопанисват от кметствата и за тях няма актуална информация за предвидени дейности.

- Срок на действие на ГСП
 - ДГС Чирпан 2009-2019г
 - ДГС Първомай 2010 до 2020г

- Площ и вид на горските територии в свързващите територии
 - ДГС Чирпан
 - На 3.5 км северно от Чирпан в горната част на река Текирска има гори от акация и космат дъб, както и запазена крайречна галерия от 3.2 ха полски ясен, с издънков произход на 17год., предвидена за превръщане.
 - На около 2.5км по-на север има малки петна издънков полски бряст - 1,2 ха . Средната възраст на горите е под 20г. а предназначението основно стопанско.
 - ДГС Първомай
 - В ДГФ попадат около 4,5 ха крайречни гори от полски бряст при вливането на р. Текирска в р. Марица

- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии
 - По-голямата част от крайречните галерии в свързващата зона Текирска река са собственост на общините, ведомствена или частна собственост. За тях няма данни за планирани сечи и други лесовъдски мероприятия.
 - За горите от ДГФ няма данни за предвидени сечи.
 - Акациевите гори се стопанисват издънково с провеждане на голи сечи, обикновено в период от 20г.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

- Горите стопанисвани от кметствата – предимно акациеви и върбови гори се сечат обикновено на голо при същият турнус – около 20г..

Идентифицирани заплахи

Често изсичане на крайречните галерии - нисък турнус на сечта. Издънково възобновяване.

Препоръки :

За подобряване на свързаността, запазване на крайречните горски местообитания и подобряване на състоянието им са необходими следните мерки:

- Увеличаване периода на изсичане в местата със запазена естествена растителност поне до 30-40 години за върбите, 50 -60 за тополите и над 60 за брястовете и полския ясен.

- Мерки за възстановяване на непрекъснатия характер на галериите в свързващата зона. Създаване на култури от местни видове в оголени участъци покрай реката.

- Специално внимание към крайречните галерии, минаващи през и около населени места –да се проучат нагласите на местната власт за обособяват на тези галерии като зелени зони. Да се засаждат дълговечни видове – летен дъб, чинар, брястове, полски ясен, бяла топола около реките в населените места.

- Опазване на съществуващи групи стари дървета и оставяне на такива при сечите.

- Опазване на останали единични екземпляри и групи летен дъб.

- Прилагане на постепенни сечи в ясените и брястови гори. Осигуряване на семенното възобновяване.

Коридор по Старата река .

Горите по този дълъг над 35 км коридор с малки изключения са извън ДГФ. По тази причина могат да бъдат коментирани само незначителна част от крайречните гори.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Горскостопански планове в свързващата зона.

Свързващата зона попада на територията на две Държавни горски стопанства ДГС Чирпан и ДГС Хасково (в най-южната част).

- Срок на действие на ГСП
 - ДГС Чирпан 2009-2019г
 - ГСП на ТП ДГС Хасково (Агролеспроект 2014г.) е със срок на действие до 2024г.
- Площ и вид на горските територии в свързващите територии
 - в ДГС Чирпан
 - 31,4 ха гори попадат в района на коридора. В състава им влизат както крайречни гори , така и широколистни смесени гори. Около реката това са гори от тополи 0,5 ха (не е уточнен вида), акация 6,2 ха; и орех 0,8ха, горите от космат дъб са около 18,5 ха – , останалите площи са поляни , голини и сечища.
 - ДГС Хасково
 - В свързващите зони не попадат горски територии и гори от ДГФ.
- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии
 - По-голямата част от крайречните галерии в свързващата зона Старата река не са държавна собственост и няма данни за планирани сечи и други лесовъдски мероприятия.
 - Дъбовите гори са основно гори за превръщане, като един от големите подотдели (10,4ха) е семенна гора на 80г.
 - Акациевите гори се стопанисват издънково с провеждане на голи сечи, обикновено в период от 20г. В случая тази гора е вече в турнус – над 20г. Няма данни за планирана сеч.
 - Според данните от ГСП тополовата гора представлява изредена култура на 45 г. което означава че вече е преминала турнус за сеч. Няма обаче данни за планирана сеч. Гората е западно от с. Свобода.

Идентифицирани заплахи

Няма.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Препоръки :

За подобряване на свързаността, запазване на крайречните горски местообитания и подобряване на състоянието им са необходими следните мерки:

- Мерки за възстановяване на галериите чрез създаване на култури от местни видове.
- При изсичане на тополовата гора трябва да се остават 3-5 стари дървета.
- Семената дъбова гора представлява интерес за опазване. В случай че не е възможно да се опази изцяло то в нея след окончателната сеч трябва да се запазят поне две групи от стари дървета при средно 8-10 екз ха, които да не се отсичат.

Коридор по река Мартинка.

Бреговете на р. Мартинка са силно обезлесени, коридорът е много дълъг и екологичната свързаност на крайречните гори в сегашното им състояние може да се оцени като слаба.

Горско-стопански планове в свързващата зона.

Река Мартинка е разположена на територията на 3 ДГС – Чирпан, Хасково и Стара Загора.

- Срок на действие на ГСП
 - ДГС Чирпан 2009-2019г.
 - ДГС Хасково 2014г.до 2024г,
 - ДГС Стара Загора 2016-2026
- Площ и вид на горските територии в свързващата територия
 - От ДГС Чирпан в свързващата зона попадат 14,9 ха разнообразни гори: планински ясен 2,9 ха 25 годишен; полски бряст 1,3 ха между 20 и 30 години; 1,4 ха бреза 30 годишна; тополи 3,5 ха под 20г.; останалите са поляни, голини и иглолистни култури.
 - От ДГС Хасково в свързващата зона не попадат гори.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

- От ДГС Зтара Загора в свързващата зона не попадат крайречни гори.
- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии

Няма данни за предвидени лесовъдски дейности в горските територии от ДГФ.

Идентифицирани заплахи.

Коридорът е силно обезлесен. Всякакви окончателни и голи сечи допринасят за това състояние. Повечето от горите се стопанисват от общините и това предполага предимно голи сечи. Типичните видове, характерни за крайречните гори, освен върбите, са слабо застъпени.

Препоръки :

За подобряване на свързаността, запазване на крайречните горски местообитания и подобряване на състоянието им са необходими следните мерки:

- Ограничаване изсичането на галериите в протежение на биокоридора.
- Увеличаване периода на изсичане в местата със запазена естествена растителност поне до 30-40 години за върбите, 50 -60 за черните и белите тополи (без култиварите) и над 60 за брястовете и полския ясен.
- Разширяване, възстановяване и свързване на съществуващи гори и галерии – създаване на култури от местни видове покрай реката и в оголените участъци.
- Заедно с общините да се потърсят варианти за залесявания
- Да се проучат възможностите за обособяване на зелени зони около реките в населените места, в които да се засаждат дълговечни видове – летен дъб, чинар, брястове, полски ясен, бяла тополя.
- Опазване на съществуващи групи стари дървета и оставяне на такива при сечите.
- Опазване на останали единични екземпляри и групи летен дъб.
- Използване на местни видове тополи в до 25 % от площите с тополов клас гори.

с финансовата подкрепа на програма LIFE

Свързаност на ЗЗ ВGo000436 – Река Мечка със ЗЗ марица ВGo000578.

Описание на Защитената зона.

Защитена зона Река Мечка е пряко свързана със ЗЗ Река Марица. Казано по друг начин свързващите територии между двете Защитени зони са част от самата ЗЗ Река Мечка. В продължение на около 3км от вливането на р. Мечка в р.Марица крайречните гори са прекъснати, а терените са извън ДГФ. Горите южно от гр. Първомай попадат в ДГФ и образуват относително неразпокъсана горска ивица покрай реката.

Общата площ на сайта е около 3310 ха, а горите в биокоридора влизат в ГФ на две ДГС Първомай- 347,9ха и Асеновград 295ха.

Горско-стопански планове в свързващите територии.

Под свързващи територии (зона на свързване) в случая на ЗЗ Река Мечка ще се има предвид най-северната част от Защитената зона. Разглеждането на Горско стопанските планове по-надолу се отнася за цялата ЗЗ Река Мечка, която осъществява екологичната свързаност както с притока река Чинардере, така и със околните гори.

- Срок на действие на ГСП
 - ГСП на ДГС Първомай 2010 до 2020г.
 - ГСП на ДГС Асеновград 2010 до 2020г
- Площ и вид на горските територии в свързващите територии
 - В ДГС Първомай попадат както крайречни галерии и тополови култури, така и ксеротермни дъбови гори. Културите от хибридни тополи заемат около 99,6ха. Крайречните гори от местни видове са върбови -16,8ха; галерии от елша 3,8ха; гори от п.бряст 2,2, ха; акациевии гори 8,5 ха и ксеротермни дъбови и смесени широколистни гори 33 ха. Останалите 183,8 ха са поляни, голини, сечища други територии незаети с гора.
 - Най-близката до сайта река Марица част от ЗЗ река Мечка е най-обезлесена. Това е участък от около 4,5 км (зона на свързване), в който има

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

отделни разпокъсани групи дървета – основно върби и свързаността със вътрешността на ЗЗ река Мечка е нарушена. Крайречни гори от хибридни тополи започват в участъка западно от пътя Първомай-Бяла река. В участъка между двата квартала От тази точка нагоре по течението може да се счита, че с малки изключения, има относителна непрекъсната свързаност на горите почти до селата Тополово и Новаково.

- Проблем е че териториите СИ от Първомай не са предвидени за горски територии. Има доста общинска и държавна собственост и може да се промени предназначението или да се създадат „островни гори“

- В ДГС Асеновград попадат около 295 ха от горите в зоната. Те са предимно в югозападния край на зоната т.е. извън „свързващата територия“.

- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии

- От сечите засягащи пряко съществуващите местообитания в защитената зона река Мечка са проектирани възобновителни голи сечи в местообитание 91AA на площ от 3.5ха.

- На около 7.6 ха са предвидени отгледни сечи, а на около 37,5 ха са предвидени главни сечи. Сечите са в тополови гори (хибридни тополи) и акациевы гори (издънково възобновяване. Турнусът и при двете е около 20г.

Идентифицирани заплахи.

Прекъсната връзка в свързващите територии между крайречните гори на реките Мечка и р. Марица в участъка от Първомай до вливането в река Марица.

Слаба представеност и липса на местни видове около гр. Първомай – до ок. 1 км южно от кв. Дебър, както и в участъка от с. Поройна до с. Леново.

Липса на непрекъснати крайречни гори поради периодичното изсичане на тополовите култури в зоната.

Препоръки

За гарантиране на свързаността в този участък трябва да се изясни собствеността и да се предприемат мерки за залесяване и постигане на непрекъснатост на крайречните горски местообитания в зоната. След с.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Поройна има участък от ок. 800м. в който връзката е прекъсната. По посока на притока Чинардере тази прекъснатост е по-значима – участък от около 3км, в който има малки групи и единични дървета. Подобно прекъсване и изтъняване на галериите има и в горната (по-южна) част на сайта, в равнинен район, където реката преминава през обработваеми земи.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Свързаност на ЗЗ ВGo000438 – Река Чинардере със ЗЗ Марица ВGo000578

Описание на Защитената зона и свързващите територии.

Река Чинардере е десен приток на река Марица. Сайта ЗЗ Чинардере се свързва със ЗЗ Марица чрез река Мечка. Районът около ЗЗ Чинардере е относително слабо облесен, но има крайречни гори в зоната, както и смесени широколистни около сайта. Крайречните галерии по река Чинардере между селата Поройна, Дълбок извор и Нови извор са прекъснати като в прекъснатите участъци има само единични дървета и малки групи върби.

Малки горски масиви и крайречни гори има югоизточно от Първомай и Дебър, както и около селата Поройна, Леново и с. Нови Извор – източно от яз. Леново. По р. Чинардере в горната част има запазени крайречни галерии, вкл. чинарови гори, част от които са включени в ЗМ.

Свързващата територия на ЗЗ Чинардере всъщност е северната част на сайта ЗЗ Мечка, която е добре облесена с изключение на най-близките до река Марица 4,5км.

Горскостопански планове в свързващата зона.

- Срок на действие на ГСП.
 - ГСП на ДГС Първомай 2010 до 2020г.
 - ГСП на ДГС Асеновград 2010 до 2020г
- Площ и вид на горските територии в свързващата територия
 - От ГФ на ДГС Първомай в свързващата територия попадат само 0.5ха безлесна територия.
 - От ДСГ Асеновград
- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии

Идентифицирани заплахи.

Прекъсната връзка между крайречните гори на реките Чинардере и Мечка. Прекъсната връзка между крайречните гори на р. Мечка и р. Марица.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Препоръки

Както за предния сайт има възможност за подобряване на свързаността чрез поощряване на допълнителни залесявания и поддържане на по-плътна горска растителност покрай реката. Липсата на повече информация за собствеността и управлението на земите е ограничение за по-детайлен анализ.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Свързаност на ЗЗ ВGo002086 – Оризица Цалапица със ЗЗ Марица ВGo000578

Връзките на сайта Река Марица със ЗЗ Оризица Цалапица се осъществяват чрез река Потока в землището на с. Костиево; чрез изкуствени канали по границата със землището на с. Цалапица и по малка рекичка при с. Говедаре. По тези връзки при наличните данни няма регистриран горски фонд, както и крайречни гори.

Горско-стопански планове в свързващите територии.

Свързващите територии попадат на територията на ДГС Пловдив.

- Срок на действие на ГСП на ДГС Пловдив е 2009-2019г.
- Площ и вид на горските територии в свързващата територия

Няма установени гори и горски територии както от данните за горския фонд така и от характеристиките на териториите.

- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии

Няма.

Идентифицирани заплахи.

В ЗЗ Оризица Цалапица няма гори и горски територии, зоните не са свързани посредством горски територии.

Препоръки

Търсене на вариант за създаване на малки островни крайречни гори и свързващи коридори в случай че крайречните галерии са цел между тези две зони.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Свързаност на ЗЗона река Стряма BG0000429 със ЗЗ Марица BG0000578

Описание на Защитената зона.

Река Стряма е ляв приток на р. Марица. В по-голямата си част е обхваната от естествени крайречни галерии и осигурява добра екологична връзка на *зона Марица със ЗЗона река Стряма BG0000429* а чрез нея и с други зони и природни територии в района Средна гора и подбалканските полета. Крайречните гори са представени предимно от галерии от типа 91Е0. В участъка южно от село Калековец и особено след с. Трилистник горската връзка е разпокъсана. Естествените елшово-върбови галерии въпреки периодичното изсичане са в добро състояние. В южната половина на коридора естествена дървесна растителност е останала само в непосредствена близост до речното легло.

Част от горите не са ДГФ и са периодично изсичани, което нарушава иначе относително непрекъснатата горска връзка. В горната (северна) част на реката галериите териториите с периодично заливане и високи подпочвени води са предимно пасища, ливади и малки гори. В южните части тези терени се използват за земеделие или за интензивни горски култури (хибридни тополи). , Общото състояние е задоволително въпреки значителното антропогенно въздействие.

Горско-стопански планове в свързващата зона.

Свързващата зона е между селата Маноле и Трилистник, на територията на ДГС Пловдив и ДДС Чекерица. В зоната на свързване повечето от крайречните гори са извън ДГФ и се стопанисват от общините/кметствата. В този участък от около 7 км, горите са представени от върбови храсталаци и единични дървета, с участие на различни видове. Няма данни за планираните сечи.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

От предишни наблюдения в свързващата зона периодично се практикуват голи сечи с предполагаем период около и под 20 години, а възобновяването е издънково.

- Срок на действие на ГСП.
- на ДГС Пловдив е 2009-2019г.
- На ДГС Чекерица ?2010-2020
- Площ и вид на горските територии в свързващата територия

Няма установени гори и горски територии, но има отделни поляни от ГФ на ДГС Чекерица, предвидени за създаване на тополови култури.

- Предвидените лесовъдски дейности за горските територии

Идентифицирани заплахи

Изсичане на крайречните галерии, интензифициране на пашата, неконтролируемо къмпингуване и палене на огън, изхвърляне на битови отпадъци, изпускане на отпадни води, инвазия на неместни видове, строителство.

Препоръки :

За подобряване на свързаността, запазване на крайречните горски местообитания и подобряване на състоянието им са необходими следните мерки:

- Ограничаване изсичането на галериите в зоната;
- Увеличаване периода на изсичане в участъка между селата Маноле и Черноземен, в местата със запазена естествена растителност поне до 30-40 години.
- Мерки за възстановяване на галериите в южните части на зоната
- Разширяване и свързване на съществуващи гори и галерии – създаване на култури от местни видове в разширен периметър покрай реката и в оголени участъци.
- Опазване на съществуващи групи стари дървета и оставяне на такива при сечите.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

- Използване на местни видове тополи в тополовия клас гори.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Заплахи в свързващите територии.

Действащи заплахи и следствия:

- Разпокъсаност в собствеността на горите и земите около речните корита.
- Отдалеченост, разпокъсаност, малки площи на горските територии. –

Това води до затруднения при контрола и опазването на горите от страна на горските власти и екологични организации.

- Недостатъчна взискателност от институции и слаб контрол върху планирането и сечите в частни и общински гори.
- Възможността при изготвянето на горско стопански планове и програми в недържавните гори, да се прилагат голи сечи или такива с подобен ефект.
- Премахването на синори, единични и групи дървета при окрупняване на земеделските земи
- Ниска компетентност на работещите в горите.

Потенциални заплахи и следствия

• „Традиции“ по периодичното изсичане на крайречните гори стопанисвани от общините чрез местните кметства в някои райони. Системата за „почистване“ на речните корита. – Следват подмладяване на гората, издънково възобновяване, унищожаване на самозалесили се индивиди от местни видове, намаляване площта на крайречните гори от местни и натурализирани дървесни видове – в риск са основно крайречните гори недържавна собственост.

- промяна на предназначението на горите.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Изводи, препоръки и предложения

Изводи:

1. Всички прегледани горско стопански планове отразяват съществуващите зони по НАТУРА 2000 и предвиждат дейности, които ще запазят естествения и непрекъснат характер на горската растителност.
2. Горско стопански планове изготвени или актуализирани след проекта на МОСВ „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове” 2011-2013г., отразяват актуалното състояние на местообитанията и статута на зоните и предвиждат мерки, запазващи площта и видовия състав на горските местообитания.
3. Определените като най-значими биокоридори не винаги включват горска растителност регистрирана в ГФ. Много крайречни гори остават извън ДГФ респ. извън юрисдикцията на държавните горски стопанства.
4. Горскостопанските планове обикновено касят само държавния горски фонд. Горите общинска и частна собственост в общия случай не са включени в Горско-стопанските планове и в настоящия доклад няма данни за планираните в тях дейности.
5. Предвидените сечи и други горскостопански мероприятия са съгласно последните наредби и инструкции, които отразяват системата от защитени зони. В общия случай предвидените в Горско стопанските планове дейности са съобразени със запазване естествения характер на горите.
6. Лесовъдските системи и действия не са достатъчни да гарантират непрекъснатост на крайречните гори, качествата на крайречните гори като пълноценен биотоп и пълнота при функционирането на биокоридорите.
7. В естествен вид горските територии около реките, потенциални биокоридори, нямат хомогенност във възрастов и структурен аспект, но са непрекъснати, което позволява миграция и предоставя по-големи биотопи за обитаващите ги видове. В сегашната ситуация крайречните гори могат да се оценят като силно разпокъсани, на места лисващи в големи участъци.
8. В специализираните документи (**РЕЖИМИ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ В НАТУРА 2000 - система от режими и мерки за**

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа Natura 2000) ясно са разписани принципите за стопанисване, както и конкретните мерки за осигуряване функционирането на крайречните гори като естествени биокоридори. Въпреки приетите указания при планиране на сечите в защитените зони по НАТУРА 2000, в разгледаните горско-стопански планове лисват повечето мерки, гарантиращи непрекъснатост, естественост и дълговечност на крайречните гори.

9. Общите принципи залегнали в „Режими за устойчиво управление на горите в НАТУРА 2000, не са достатъчно условие за подобряване на тяхното състояние а по-скоро за запазване на сегашното

10. Наредба за сечите (НАРЕДБА № 8 от 05.08.2011 г. с актуализация 18.09.2015г) за сечите в горите понякога са трудно приложими поради консервативния манталитет на ръководствата на държавните структури и дърводобивните фирми-изпълнители, а също и поради ниската квалификация на работниците, участващи в дърводобивния процес.

11. Най-значимите проблеми на крайречните гори и техните функции на биокоридори в Защитените зони са : разпокъсаност; високо участие на неместни и инвазивни видове; различни цели и подходи на стопанисване обусловени от различна собственост.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

Предложения и препоръки за горскостопанското планиране и дейностите на територията на 33 река Марица и прилежащите ѝ биокоридори.

Препоръките целят поддържане и възстановяване на по-близки до естествените характеристики на крайречните горски територии, както и гарантиране опазването и нормалното функциониране на свързващите територии – крайречни биокоридори.

По отношение целостта/непрекъснатостта на крайречните биокоридори.

1. При извършване на залесявания, както и при главни и отгледни сечи, да се толерират автохтонните дълговечни дървесни видове –летен дъб (*Quercus pedunculiflora*), черна елша (*Alnus glutinosa*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), бяла топола (*Populus alba*), брястове (*Fraxinus sp.*), чинар (*Platanus orientalis*).

2. Около постоянните водни течения да се формира буферна зона с ширина не по-малко от 10 метра, в която да се извеждат само санитарни сечи с интензивност не по-голяма от 20% от запаса.

3. Да се проектират мероприятия по „попълване“ на големи безлесни участъци, с крайна цел намаляване на разстоянията между отделните гори (или дървесни групи) до 0.5км. Тук следва да се включват всички гори и територии заети от дървесна растителност, независимо от собствеността и предназначението.

За запазване на биологичните коридори - осигуряване на генетична връзка и постоянна горска среда.

1. По отношение на естествените гори да се прилага система за разновъзрастно смесено (семенно и издънково) стопанисване.

2. Да се толерира плавното превръщане на част от горите с издънков произход в семенни, като се използва естествено възобновяване от достигнали възобновителна зрелост местни видове - полски ясен, летен дъб, елши, бяла топола, черна топола.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

3. За осигуряване на естественото семенно възобновяване Наподобявайки естествените процеси, да се опазват равномерно по площта на горите малки биогрупи или единични дървета (семенници) от местни видове.

4. Да се подпомага на естествено възобновяване на местните видове и да се полагат грижи за подраства (например опазване от паша на кози). За подпомагане на естественото възобновяване при необходимост да се използва групово-мозаично залесяване с местни и устойчиви видове, показали добра приспособимост към условията.

5. Да се предотвратява трайно настаняване на клен, габър, цер и формиране на плътен втори етаж преди възстановяването и добиването на зрелост на „дълговечни“ видове, тъй като повечето от тях са светлолюбиви.

За постигане на по-голяма естественост на крайречните гори:

1. Да се води целенасочена политика за намаляване участието на неместни видове във всяко следващо поколение гора - особено на по-агресивни и натурализирали се – айлант, ясенолистен явор, акация, като се „изтласкват“ към периферията на гората.

2. Постепенно намаляване на културите от хибридни тополи и др. в непосредствена близост (до 20-30м.) от речните брегове. Залесяване на поне на 30% от площите предвидени за интензивни култури на местни видове тополи, полски ясен и др.

За подобряване общото състояние на горите в Защитените зони при дърводобива на място да се обръща специално внимание :

1. При избора на трасета за извличане на дървесината, местата за разкрояване и товарене на етап технологичен план да се минимизира вероятността за повреди върху подраства и оставащите дървета.,

2. Да се изисква от изпълнителите на сечите специално отношение към естественото възобновяване, подрастта, периферията и старите дървета.

3. да се опазват водните течения от затлачване с вършина, дървесни секции и отпадъци.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

4. да не се допуска замърсяване на гората с масла, химикали, битови отпадъци.

5. Да се проведе специализирано обучение на работниците и ръководителите на бригади, които ще бъдат избрани да извършват дърводобива в обектите.

6. При консервационно значими обекти (стари гори, ценни видове, биотопни дървета) да се осигурява независимо гражданско/експертно присъствие на терен по време на дърводобива за осъществяване на максимален контрол

- Да се иницират промени в НАРЕДБА № 18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии ДВ, бр. 82 от 23.10.2015 г., като в чл. 24 се въведе изискване за проучване на биоразнообразието в горите на всички Защитени зони и територии в горските стопанства (в момента има пожелателен характер).

- при горскостопанското планиране крайречните галерии, попадащи в зони по НАТУРА 2000 да бъдат категоризирани като „гори със специално предназначение – Защитена зона по НАТУРА 2000“ с произтичащи от това режим и ограничения върху ползването.

- При планирането на лесовъдските дейности да се обръща внимание на състоянието на природните местообитания, нуждите от опазване (физическо – огради, охрана, табелизация, срещи с местните власти)

- Да се използват възможности за постепенна смяна на хибридни тополи и инвазивни неместни видове до около 30% от площите за интензивни тополови култури.

- Да се предприемат мерки за постепенно увеличаване възрастта на крайречните гори, вкл чрез промяна видовия състав, типовете сечи, интензивността и начина на извеждане, възобновителния период, произхода, предназначението и др.

- При всички действия да се толерират автохтонните дълговечни дървесни видове – на първо място летен (дръжкоцветен) дъб, полски ясен, чинар и черна елша, а също бяла и черна топола, брястове.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

- Да се обособяват места за развитие на естествени сукцесионни процеси – участъци без паша, сечи и други човешки дейности, както постоянни (около традиционно слабо ползвани места или около места с културно/естетическо значение) така и такива, които периодично се сменят - например стари корита и канали, заблатени участъци и др.

- В естествените гори препоръчително е интензивността да не надхвърля 25 %. , а прилаганите сечи да следват принципите на неравномерно-постепенната и групово изборна сеч, с крайна цел постигане на разновъзрастна смесена гора с постоянно покритие.

- Отглеждането да се извършва по биогрупи успоредно с главната сеч. Да се оставят участъци с висока склопеност – без извършване на сеч.

- В естествените гори да се използват принципите на групово изборната и неравномерно-постепенната сечи в зависимост от конкретното насаждение.

- Предвид особеността на крайречните гори – равнинен терен, лесен достъп, периодично прииждане на реките, количеството на мъртвата дървесина не може да бъде гарантирано. Оставянето на достатъчно на брой големи, стари дървета, включително и в страни от речното корито е добър начин за поддържане постоянното наличие на мъртва дървесина. Препоръчително е оставянето на средно 5 биотопни дървета на 1ха.

- За компенсирание на местните нужди (от дърва и дребна строителна дървесина) на подходящи места около галериите могат да се създадат издънкови гори за интензивно ползване от акация (гледичия) вкл. като периферия на естествените крайречни гори.

Други мерки за подобряване екологичната свързаност на териториите.

Освен горните препоръки, за намаляване на фрагментацията на хабитатите и подпомагане на по-бързо възвръщане на естествената растителност би помогнало целенасочено залесяване на голини, пустеещи територии и покрай дерета с местни видове, предимно с летен дъб и полски ясен, чинар, но също видове възобновяващи се издънково – върби, черна елша, също черна и бяла топола. Подобрена свързаност на крайречните галерии може

проект LIFE15 NAT/BG/801 крайречни гори
с финансовата подкрепа на програма LIFE

да се направи с мащабен проект за възстановяване на естествени гори по основните притоци на р. Марица вкл. извън държавния горски фонд.

За подобряване на връзките (биокоридори) на река Марица с околните територии могат да се предприемат мерки за поетапно залесяване непосредствено до реката – до около 25м. от брега, в няколко участъка.

Например :

Река Тополница – от с. Юнаците до с. Калугерово – подпомагане на естественото възобновяване, залесяване на групи в обезлесените участъци, в участъка между юнаците и Пазарджик постепенно заместване на 25% от хибридните тополи с местни видове – летен дъб, полски ясен,

Река Луда Яна, от с. Мирянци до с. Пищигово

Река Пясъчник – от вливането до с. Труд.

Река Стряма, от с. Маноле до с. Трилистник и на втори етап до с. Ръжево

Конаре

Река Въча, между Кадиево и Йоаким-Груево

Река Пясъчник – от вливането до с. Труд

Река Чая – от вливането до Катунца (първи етап)

Река Меричлерска – от вливането до с. Меричлери

Мечка, от вливането до гр. Първомай, вкл. в града и в землището на с.

Поройна

Река Чинардере – между селата Поройна и Нови извор.

Река Текирска, по цялото течение до пътя Чирпан-Плодовитово.

Река Омуровска между селата Крушево и Черна гора.

Бисерска река – от вливането до с. Бисер

Река Сазлийка – 2-3 км от вливането.

Други къси притоци, стари корита, канали и неподходящи за земеделие площи.

За такъв проект вероятно ще са необходими компенсации за земи, изместване на полски пътища, продължителна работа с кметствата, общините и местните общности и др. Може да се разработва на етапи като 10/20 годишна програма за възстановяване на местообитания и да се обвърже с въглеродни емисии или други подходящи инициативи. Местообитанието което е най-

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

широко засегнато от унищожаване е 91Е0, което е приоритетно. Другите крайречни местообитания 92А0 и 91F0 също са в лошо състояние и имат нужда от възстановяване.

Проект LIFE13 NAT/BG/801 "Крайречни гори"
с финансовата подкрепа на програма LIFE

